



## Infektioepidemiologian ja -torjunnan osasto

### Tartuntatautilääkäriin kommentit

**Kommentit käsittelevät ajankohtaisia tapahtumia Suomen infektioautitilanteesta ja perustuvat niiltä osin tartuntatautirekisterin lukuihin. Tartuntatautilääkäri kommentoi myös merkittäviä tapahtumia ulkomailta, joiden katsotaan vaikuttavan mm. matkailijoiden terveyteen.**

#### **Se smittskyddsläkarens kommentarer (inom en vecka)**

### Norovirusta pakastevadelmissa (13.10.2009)

Etelä-Suomessa on lokakuun alussa ilmennyt jälleen uusia norovirusepidemioita, joiden aiheuttajaksi epäillään puolalaisia pakastevadelmia. Eri puolilla Suomea on tänä vuonna todettu parisenkymmentä norovirusepidemiaa, joiden tartunnanlähteeksi on varmistunut tai epäilty ulkomaisia pakastevadelmia. Epidemioita on esiintynyt muun muassa oppilaitoksissa, ravintoloissa ja yksityistilaisuuksissa, joissa on suurelle joukolla tarjottu erilaisia vadelmista tehtyjä jälkiruokia.

Kahdesta puolalaisesta pakastevadelmaerästä on löytynyt norovirusta ja ne on vedetty pois markkinoilta. THL:ään tulleiden epidemiaepäilyilmoitusten perusteella ulkomaisista vadelmista norovirustartunnan on tänä vuonna saanut ainakin 1000 henkilöä.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira julkaisi 8.10.2009 tiedotteen, jossa kehoitetaan kuumentamaan ulkomaiset pakastevadelmat ennen tarjoilua. Myös muiden ulkomaisten pakastemarjojen kuumennusta suositellaan, mikäli niitä tarjotaan riskiryhmiin kuuluville, kuten vanhuksille, lapsille tai henkilöille, joiden vastustuskyky on heikentynyt. Asiasta on tiedotettu edellisen kerran kesäkuussa (5.6.2009).

#### **Lisätietoa**

[Mikä on norovirus?](#) (THL)

[Ajankohtaiset tartuntatautilastot](#)

[Evira kehottaa käyttämään ulkomaisia pakastevadelmia vain kunnolla kuumennettuna](#) (Evira)

### Suomalainen sairastui legionelloosiin Krimin matkalla (08.10.2009)

Ukrainassa ryhmämatkalla olleella matkailijalla on todettu legionelloosi. Hänen oireensa olivat alkaneet jo matkan viimeisenä päivänä. Noin 70 ihmisen matkaseurue oli majoittunut kiertomatallaan neljässä eri hotellissa. Ryhmä palasi Suomeen 28.9. Suurin osa matkalla olleista on kotoisin pääkaupunkiseudulta.

THL:stä on otettu yhteyttä muihin matkalla olleisiin ja iso osa heistä on tavoitettu. Matkustajia on opastettu ottamaan yhteyttä lääkäriin, jos heillä on legionelloosiin sopivia oireita ja jos oireet alkaneet ennen 7.10.09. Varmistettu legionelloositapaus on ilmoitettu Euroopan matkailuun liittyvän legionelloosin seurantajärjestelmään, EWGLINET:iin (the European Surveillance Scheme for Travel associated Legionnaires Disease).

#### **Lisätietoa:**

[Mikä on legionella?](#)(THL)

[Ajankohtaiset tartuntatautilastot](#) (Tartuntatautirekisteri, THL)

### Useita EHEC-tapauksia kesän ja alkusyksyn aikana (01.10.2009)

Touko-syyskuun aikana eri puolilla Suomea on todettu 25 EHEC-tartuntaa, näistä kymmenen alle 10-vuotiailla lapsilla. Kahdelle lapselle kehittyi jälkitautilta HUS, he ovat toipuneet. Tartunnoista 12 todettiin viidessä eri perhepiirissä (2-4 tartuntaa/perhe), viidellä tartunta oli oireeton.

O157-seroryhmän bakteerikannat ovat aiheuttaneet 15 tartuntaa - loput kymmenen tartuntaa ovat muiden seroryhmien aiheuttamia. Perhepiireittäin eristetyt bakteerikannat ovat olleet samanlaisia. Toukokuussa todettiin neljä saman bakteerikannan aiheuttamaa sairaustapausta, näistä kolme Oulussa ja yksi Tampereella. Muutoin eristetyt EHEC-kannat poikkeavat toisistaan sekä genotyypeiltään että virulenssigeeni- ja antibioottiresistenssi profiileiltaan.

Kaikki EHEC-tartunnan saaneet on haastateltu tartuntalähteen selvittämiseksi. Yhden yksittäisen tapauksen alkuperä on selvinnyt: lapsi oli vierailut ennen sairastumistaan nautakarjatilalla, jonka eläimistä löydettiin sama EHEC-bakteerikanta. Kahdella muulla sairastuneella on ollut yhteys nautoihin tai pastöroimattomaan maitoon, mutta jatkotutkimuksissa tartunnanlähde ei ole varmistunut. Kolme tartuntoista saatiin ulkomailta.

Suomessa on 2000-luvulla lähtien vuosittain todettu 10-20 EHEC-tartuntaa. Viime vuonna tapauksia oli yhteensä kahdeksan ja heistä neljän tartunta oli saatu ulkomailta.

#### **Lisätietoa:**

[EHEC-tietoutta THL:n sivuilla](#)

[Toimenpideohje EHEC-tartuntojen ehkäisemiseksi](#)

[Ajankohtaiset tartuntatautilastot, Tartuntatautirekisteri](#)

[EHEC-bakteeri](#) (Evira)

### Salmonella Bovismorbificans -epidemia sinimailasen iduista(01.10.2009)

Touko–elokuussa on eri puolilla Suomea todettu 28 kotimaista *Salmonella* Bovismorbificans -tartuntaa. Tartunnan saaneista naisia on 19 ja miehiä 9, iän mediaani on 40 vuotta (vaihteluväli 6-70). Eristetyt bakteerikannat ovat genotyypiltään yhtä poikkeusta lukuun ottamatta samanlaisia.

Haastattelujen perusteella sinimailasen (alfa-alfa) ituja epäiltiin tartunnanlähteeksi ja elokuun lopussa epäilyksenalaisista sinimailasen siemenistä todettiin *S. Bovismorbificans*. Näytön vahvistamiseksi THL:ssä tehdään tapaus-verrokkitutkimus, jonka analysointi on kesken. Epäillyt tuotteet on poistettu myynnistä.

*Salmonella* Bovismorbificans on harvinainen kotimaisten tartuntojen aiheuttaja Suomessa. Vuosina 2006-2008 kotimaisia tartuntoja on todettu 1-2 vuosittain. Suomessa ja samanaikaisesti Ruotsissa todettiin vastaavanlainen sinimailasen itujen välittämä *S. Bovismorbificans* -epidemia vuonna 1994.

#### Lisätietoa:

[Salmonella-tietoutta THL:n sivuilla:](#)

[Toimenpideohje salmonellatartuntojen ehkäisemiseksi](#)

[Ajankohtaiset tartuntatautilastot, Tartuntatautirekisteri](#)

## Botulismia Ranskassa, lähteenä lämminsavustettu savusiika(01.10.2009)

Syyskuun alussa todettiin Ranskassa kolmella samaan talouteen kuuluvalla henkilöllä Clostridium botulinum-bakteerin aiheuttama E-tyypin botulismi, jonka lähteeksi epäillään Suomesta hankittua lämminsavustettua savusiikaa. Savusiika oli ostettu suomalaisesta vähittäiskaupasta 22. elokuuta, kuljetettu lentokoneella Ranskaan ja syöty 6. syyskuuta. Kalaa oli säilytetty matkan ajan kylmälaukussa tuntemattomassa lämpötilassa 14 tunnin ajan sekä matkan jälkeen kotijäakaapissa 2 viikkoa ennen syömistä.

Elintarvikevalvontaviranomaisten tekemissä tarkastuksissa kalan myyneessä vähittäiskaupassa eikä kalalaitoksessa löytynyt huomautettavaa. Kalatuotteet oli kuljetettu ja säilytetty kansallisen lainsäädännön mukaisesti 0-3 °C asteen lämpötilassa. Samaa kalaerää ei ole enää myynnissä.

Botulismi on erittäin harvinainen Suomessa. Edellisen kerran tautia todettiin kahdella henkilöllä vuonna 2006, myös tällöin tartunnanlähteenä oli lämminsavustettu savusiika. Vakuutuslaitosten kalatuotteiden pakkausmerkintöjä on syytä noudattaa.

#### Lisätietoa:

[Toimenpideohje botulismitapausten varalta](#)

[Ajankohtaiset tartuntatautilastot, Tartuntatautirekisteri](#)

[Botulismitietoa](#) (Evira)

## Paikallisia enterovirusepidemioita Suomessa (24.09.2009)

Enteroviruksen aiheuttamia epidemioita on havaittu Suomessa syyskuun aikana useammalla paikkakunnalla (mm. Turussa, Vaasassa, Porissa ja Helsingissä). Tänä vuonna tartuntatautirekisteriin on ilmoitettu kaikkiaan 157 tapausta, joista 65 syyskuussa. Valtaosa sairastuneista on 10–20-vuotiaita ja heistä kaksi kolmasosaa poikia/miehiä. Enteroviruksen aiheuttamia sairauksia oli vuonna 2008 354, aiempina vuosina n. 100.

Nuoria aikuisia on joutunut sairaalahoitoon meningiittioireiden vuoksi (äkillinen kuume, kova päänsärky, oksentelu, niskan jäykkyys). Sairaalahoitoa on tarvittu 2-3 päivän ajan. Osalla hoidetuista tauti on varmistunut enteroviruksen aiheuttamaksi. Sairastuneiden lähipiirissä on lievempiäkin taudinkuvia. Valtaosa enteroviruksen aiheuttamista infektioista on oireettomia tai vähäoireisia.

Spesifistä lääkitystä enterovirusinfektioon ei ole vaan hoito on oireenmukaista. Rokotetta ei ole. Tartunnan leviämisen estämiseksi huolellinen käsihygienia on tärkeää.

Muutamista rypäistä näytteitä on lähetetty THL:n suolistoinfektioyksikköön ja lisätietoa enteroviruksen tyypistä saadaan lähiviikkojen aikana. Näytteitä toivotaan edelleen lähetettävän. THL:n suolistoinfektioyksikkö seuraa enterovirustilannetta Suomessa. Näytteet tutkitaan enteroviruslaboratoriossa ilmaiseksi. Näytelähete ja näytteenlähetysohjeet ovat luettavissa THL:n verkkosivuilla osoitteessa [http://www.ktl.fi/attachments/vimo/entero\\_thl.pdf](http://www.ktl.fi/attachments/vimo/entero_thl.pdf).

#### Lisätietoa

[Mikä on enterovirus? \(THL\)](#)

[Tartuntatautirekisteri \(THL\)](#)

[Tartuntatautilääkäriin kommentit 5/2008](#)

Laboratorionjohtaja **Merja Roivainen**

THL, Suolistoinfektioyksikkö

p. 040 751 9793

Tartuntatautilääkäri **Antti Alitalo**

THL, Tartuntatautien torjuntayksikkö

p. 020 610 8557

## Influenssa A(H1N1)v -seurantareportti 8.9.2009

Influenssa A(H1N1) v -tapauksista on kerätty taustatietoja THL:n tartuntatautien torjuntayksikön verkkopohjaiseen seurantaraporttiin, alkuun kaikista epäilyistä tapauksista, joille tehtiin spesifistä diagnostiikkaa ja myöhemmin heinäkuun toiselta viikolta alkaen vain PCR-testillä varmistetuista tapauksista. Tässä raportissa kuvataan vain laboratoriovarmistettujen influenssa A(H1N1)v-tapauksien taustatiedot.

Aikavälillä 19.5-8.9.2009 ilmoitettiin yhteensä 203 influenssa (H1N1)v -tapauksia, joista 50 % oli miehiä ja heidän keski-ikänsä oli 26 vuotta (vaihteluväli, 1-66). Ensimmäinen tapaus sairastui 6.5.2009. Tapauksia ilmoitettiin 20 sairaanhoitopiiristä, lähes puolet oli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä (Taulukko 1). Kolme oli raskaana ja 84 prosentilla ei ollut tiedossa altistavaa perustautia. Noin kolmannes ilmoitetuista perustaukeista oli lieviä esim. allergia; seitsemällä oli diabetes ja kuudella krooninen keuhkosairaus. Tavallisimmat oireet olivat äkillinen kuume (yli 38C) (82 %), yskä (77 %) ja kurkkukipu (66 %). Ripulia tai oksentelua oli aikuisilla 16 prosentilla, lapsista lähes neljänneksellä. Radiologisesti varmistettu keuhkokuume oli seitsemällä. Sairaalassa hoidettiin 22 tapauksia (11%), joista kolme oli ollut tehohoidossa. Lähes 90 prosentilla touko-heinäkuussa sairastuneista oli edeltävä ulkomaanmatka kahden viikon sisällä ennen oireiden alkua. Vastaavasti heinäkuun jälkeen ilmoitetuista tapauksista 60 prosenttia oli matkustanut ennen ensimmäisiä oireita. Koko ajanjaksolla yleisimmät matkakohteet olivat Yhdysvallat (53), Aasia (49), Iso-Britannia (22), muu Euroopan maa (40), Kanada (4) ja Meksiko (4). Elokuussa sairastuneet matkailijat olivat pääosin käyneet Euroopan maissa.

Yksittäisten laboratoriovarmistettujen tapausten lisäksi sairaanhoitopiirejä on pyydetty ilmoittamaan paikalliset influenssan kaltaiset tautiryppäät. 8.9.2009 mennessä on ilmoitettu 38 tautiryppäilyä, joista valtaosa (33) on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä. Näytteitä on otettu 13 epäilyryppäessä. Näistä kolmessa on varmistettu useita influenssa A(H1N1v)-tartuntoja: erikoisjäkärikomppaniassa Immolassa, Uudenmaan Prikaatissa Dragsvikissä sekä espoolaisessa päiväkodissa, katso tiedote [http://www.thl.fi/fi\\_FI/web/fi/uutinen?id=19705](http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/uutinen?id=19705).

#### **Taulukko 1. Ilmoitetut influenssa A(H1N1)v -tapaukset sairaanhoitopiireissä**

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri 94  
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 17  
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 16  
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 15  
Päijät-Hämeen sairaanhoitopiiri 10  
Satakunnan sairaanhoitopiiri 9  
Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiri 7  
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri 6  
Etelä-Karjalan sairaanhoitopiiri 4  
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri 4  
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri 3  
Kymenlaakson sairaanhoitopiiri 3  
Lapin sairaanhoitopiiri 3  
Vaasan sairaanhoitopiiri 3  
Ahvenanmaa 2  
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri 2  
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri 2

Tartuntatautilääkäri Antti Alitalo  
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos  
Tartuntatautien torjuntayksikkö  
p. 020 610 8557

[Kommentti 08.10.2009 Suomalainen sairastui legionelloosiin Krimin matkalla \(sisältää 8.9.09 ja 24.09.09 kommentit\)](#)

[Kommentti 07.08.2009 Useita EHEC-tapauksia kesän aikana](#)

[Kommentti 25.06.2009 Norovirusta pakastevadelmissa](#)

[Kommentti 07.08.2009 Useita EHEC-tapauksia kesän aikana](#)

[Kommentti 16.04.2009 Raju norovirus-epidemia Nurmossa](#)

[Kommentti 06.03.2009 Sairaalasta tuhkarokkotartuntoja rokottamattomilla pikkulapsilla Tanskassa](#)

[Kommentti 11.02.2009 Tampereen jätevedestä otetusta näytteestä löytynyt muuntuneita rokoteperäisiä poliovirusia](#)

[Kommentti 02.01.2009 Influenssa A -epidemia Hyvinkään terveyskeskuksen vuodeosastolla](#)

[Kommentti 03.12.2008 Uusia malariatapauksia Gambiasta](#)

[Kommentti 14.11.2008 Suomalaisilla useita malariatapauksia](#)

[Kommentti 25.09.2008 Myyräkuumetta runsaasti](#)

[Kommentti 01.08.2008 Kajaanin Yersinia pseudotuberculosis -epidemia aiheuttajaksi epäillään porkkanaraastetta](#)

[Kommentti 10.07.2008 Salmonella Poonaa Suomessa](#)

[Kommentti 03.06.2008 Hepatiitti A -epidemia latvialaisesta ravintolasta](#)

[Kommentti 09.05.2008 Aasian enterovirus 71 -epidemia](#)

[Kommentti 29.04.2008 Euroopan tuhkarokkoepidemia jatkuvat](#)

[Kommentti 28.03.2008 Denguekuumetta Rio de Janeirossa](#)

[Kommentti 22.02.2008 Influenssaa ja RS-virusta edelleen liikkeellä](#)

[Kommentti 18.01.2008 Oseltamiviriireesistenssiä Euroopassa](#)

[Kommentti 20.12.2007 Influenssatilanne ja Ebolaa Ugandassa](#)

[Kommentti 23.11.2007 Rabiestapauksia ja Clostridium difficile](#)

[Kommentti 29.10.2007 Lisää Chikungunya ja mm. Shigellaa Tanskassa ja Australiassa](#)

[Kommentti 5.9.2007 Chikungunya-virus -epidemia Italiassa](#)

[Kommentti 24.8.2007. Mm. Salmonellaa rippijuhlista ja formuloista](#)

[Kommentti 31.7.2007 Suomalainen matkailija sairastui legionelloosiin Bulgarian...](#)

[Kommentti 28.6.2007 Matkustuskausi lisää legionelloosin mahdollisuutta](#)

[Kommentti 5.6.2007 Streptokokkibakteerin aiheuttamat vakavat infektiot ovat lisääntyneet](#)

[Kommentti 10.4.2007 Talven influenssa hiipumassa, norovirustapauksissa lievää laskua](#)

Tämän sivun lyhytosoite: <http://www.ktl.fi/portal/14917>

Päivitetty: 13.10.2009

© 2009 THL

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos | PL 30, 00271 Helsinki | puhelin 020 610 6000 |